

הגידול המואץ במספר המכינות הביא לגידול במספר המשתתפים במכינות הקדם-צבאיות, דבר המשפיע לשלילה על מספר המשתתפים בשנות השירות, לרבות שנות השירות בתנועות הנוער.

הסדרה ומיסוד של שנת השירות

תקנת התמיכה בשנת השירות – שנות האלפיים
מתחילת הפעלת מסלולי שנת השירות בשנות השישים במאה העשרים ועד לתחילת המאה ה-21 הופעלה שנת השירות במימון התנועות בתוספת תמיכה ומימון של התנועה הקיבוצית. זו הייתה שותפה במימון ובהפעלה בעיקר של התנועות הסוציאליסטיות ("התנועות הכחולות"): הנוער העובד והלומד וחטיבת בני המושבים, המחנות העולים והשומר הצעיר.

במהלך שנות ה-90, בעקבות אי-הסכמות עם התנועה הקיבוצית וויכוח בדבר תפקידו ונחיצותו של מסלול הנח"ל, חל תהליך של היפרדות התנועות מהתנועה הקיבוצית ועצמאות כמעט מוחלטת שלהן בהפעלת מסלולי שנת השירות. תנועות הנוער הפעילו את מסלולי שנת השירות במסגרת התקציב שהוקצה לכלל הפעילות החינוכית של התנועה, ותחת הקצאת מכסות של משרד הביטחון לדחיית שירות. מרבית מסלולי שנות השירות של תנועות הנוער פעלו מאז באופן עצמאי, וחלק קטן המשיכו לפעול בשיתוף או באמצעות התנועה הקיבוצית.

בשנים אלו הרחיבה התנועה הקיבוצית את אפשרויות שנת השירות שאינה בתנועות הנוער למסגרות מגוונות. מסלולי שנת השירות שהופעלו על ידי התנועה הקיבוצית לא היו עוד רק במסגרות התיישבותיות-חקלאיות כי אם גם בכפרי נוער ופנימיות, במוסדות טיפוליים ושיקומיים, בגופים וארגונים ירוקים ובמוסדות למעורבות חברתית. בפני מסיימי י"ב, אשר החליטו לדחות את הגיוס בשנה

למטרת התנדבות חברתית-קהילתית, עמד היצע רחב של מסלולים להתנדבות לשנת שירות, והחלה "תחרות" בין המסלולים השונים. תחרות זו, המתבצעת "על גבם" של מסיימי י"ב המעוניינים להתנדב לשנת שירות, ממשיכה עד היום ומשפיעה על נתוני היציאה של בוגרי תנועות הנוער לשנת השירות.

בתחילת שנות האלפיים, לאור התמורות שחלו ביעדי ההגשמה של התנועות, המיצוב והתעצמות מסלולי שנת השירות וההיפרדות התקציבית מהתנועה הקיבוצית, נקלעו התנועות למצב בו הן צריכות למצוא דרכים למימון מסלולי שנת השירות. לשם כך הן פנו באמצעות מועצת תנועת הנוער לשר האוצר דאז, אברהם בייגה שוחט, בבקשה להשוות את תנאי מתנדבי שנת השירות לתנאי כנות השירות הלאומי. בעקבות הפנייה הוקמה ועדה משותפת לאגף התקציבים במשרד האוצר ולתנועות הנוער. שר האוצר קיבל את המלצות הוועדה, וכתוצאה מכך הסכים משרד האוצר לתקצב את מתנדבי שנת השירות בהיקף של 75% מתנאי התמיכה בכנות השירות הלאומי. החלטה זו הובילה לשינוי חלוקת התקציב אשר הוקצה לתנועות הנוער, ולהגדלה משמעותית של הנתח היחסי המיועד לתקצוב שנות השירות. ההחלטה נכנסה לתוקף רק מאוחר באותה שנה, לאחר הבחירות, באישורו של שר האוצר הנכנס סילבן שלום.

על בסיס הנתונים ברוח הוועדה לבדיקת מאפייני תנועות הנוער כבסיס למדיניות הקצאה (שפירא, 2003), בשנת 2001 עמד סעיף שנת השירות על קרוב לשליש מתקציב תנועות הנוער כולו, שהיה כ-66 מיליון שקלים.

לאורך השנים, תקציב התנועות והחלק היחסי של שנת השירות נשארו אחידים. חלוקת התקציב בין התנועות הושפעה מגודלן של התנועות ומספר המשתתפים בהן, חניכים, מדריכים, מתנדבי שנת השירות ומסלולי הנח"ל. חלוקה זו היוותה מקור למתחים רבים בין

התנועות, שכן הגדלת מכסת המתנדבים והפעילות בתנועה אחת משמעתה הגדלת התקציב לתנועה זו, אך הקטנת התקציב בתנועות האחרות. בנוסף, שיטת התקציב שהייתה נהוגה יצרה הבדלה בין שלוש התנועות הגדולות (הצופים, הנוער העובד והלומד ובני עקיבא), לשאר התנועות, שהיו קטנות יחסית בגודלן, והקשתה על הפעילות של התנועות הקטנות.

לאור מתחים אלה החלה להתגבש בתנועות הנוער ההבנה כי קיימת בעייתיות רבה בשיטת התקצוב של שנת השירות ביחס לתקצוב התנועה, וכי יש להפריד את תקנת התקצוב לשנת השירות מתקנת התקצוב הכללית של תנועות הנוער. הבנה זו נתמכה בהמלצות ועדת שפירא (2003), אשר המליצה על הקמת ועדה לבדיקת נושא שנת השירות לעומקו, לצורך החלטה על דרכי הקצאת הכספים ויצירת מודל עבודה מתאים. בנוסף, הומלץ להמשיך לתקצב את שנת השירות באופן קבוע, בסכום שיהיה כ-16% מהיקף התקנה כולה (לעומת קרוב ל-33% קודם לכן) ולוודא שכספים אלה אכן מיועדים לפעילות שנת השירות ולא לפעילות תנועתית אחרת. הוועדה התייחסה גם להיבטי תוכן הנוגעים לשנת השירות, בהם יצירת המשכיות בגרעינים המשתתפים, מגורים של הש"שינים במקומות בהם הם פועלים לשם התערות בקהילה, וכן בחירה של יעדי שנת השירות כך שיענו על צרכי החברה, צרכי הגופים המעורבים (קרי: התנועה, הרשות, היישוב) וצרכי המתנדב. שלושה מעגלים אלה והשפעת שנת השירות על כל אחד מהם ייבחנו בהרחבה בפרק הדיון.

בעקבות מהלכים אלה הופרדה בשנת 2005 תקנת התמיכה בשנות השירות מתקנת התמיכה בתנועות הנוער. תקנה זו נקראה "סיוע ותמיכה באחזקת מתנדבי שנת שירות והפעלתם" (תקנה תקציבית מספר 15-14-24) והייתה חלק מתקנת "מבחינים לצורך תמיכה של משרד החינוך התרבות והספורט במוסדות ציבור".

בפתיח התקנה הוגדרה מהותה ומטרתה:

המשרד (חינוך ותרבות) מעוניין לסייע למוסדות ציבור שעומדים בתנאי הסף, באחזקה והפעלה של מערך מתנדבי שנת שירות, מתוך הכרה בחשיבות הפעילות ההתנדבותית ותרומתה לקהילה, ומתוך מגמה לעודד נוער לשירות התנדבותי למען הקהילה והמדינה, והכל אם משרד הביטחון אישר למתנדבים את דחיית הגיוס לצבא ההגנה לישראל לצורך שנת השירות והמשרד אישר את משימות הגרעינים (כהגדרתם בתקנה). מטרת התמיכה לעודד את קיומה של פעילות התנדבותית חינוכית, ערכית, חברתית וקהילתית של בוגרי כיתות י"ב, כחלק מרצונם לתרום למדינה ולקהילה, נוסף על מילוי חובתם במסגרת השירות הצבאי או הלאומי. (תקנת שנת השירות, 2005).

הפרדת תקנת התמיכה בשנת השירות מהתקצוב הכללי של תנועות הנוער היוותה נקודת תפנית בנושא שנת השירות בארץ, מהסיבה הפשוטה שהיא הגדירה קריטריונים ברורים לאפשרות להוצאת מתנדבים לשנת שירות (בתקנה: "תנאי סף"). הקריטריונים היו שווים לכולם, תנועות נוער או ארגון אחר. בפועל, מאותה נקודה יכול היה כל ארגון חינוכי או ארגון חברתי אשר עומד בתנאי התקנה להיות "גוף משלח", המוציא מתנדבים לשנת שירות. מה שהיה תקף עד לאותה נקודה לתנועות הנוער בלבד הפך לרלוונטי ואפשרי עבור גופים כמו ארגוני נוער, עמותות חינוכיות וארגונים חברתיים נוספים. שנת השירות, שהייתה עד אז נחלתן הבלעדית של תנועות הנוער והתנועה הקיבוצית, נפתחה לכולם.

בשנים שחלפו מכניסתה לתוקף של התקנה ועד היום נוספו גופים משלחים רבים, הנתמכים על ידי משרד החינוך. כך בשנת 2005 נכללו בתקנת שנת השירות שמונה גופים משלחים, כולם נמנים על תנועות הנוער, ובשנת 2020 מספר הגופים המשלחים הוא עשרים ושניים. בין הגופים המשלחים ארגוני נוער ועמותות, ממגוון הקשת החברתית, בהם ארגון הנוער איג"י, עמותת אחרי,

עמותת אתגרים, תנועת תרבות, החברה להגנת הטבע, חוגי סיירות, תנועת הנוער המסורתי – נעם, תנועת כנפיים של קרמבו, עמותת מרכז מעשה ובינה – התנועה ליהדות חברתית. בנוסף לגופים המשלחים הנתמכים על ידי משרד החינוך יש גופים נוספים אשר מוכרים על ידי האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון כגופים משלחים אך אינם נתמכים במסגרת התקנה, כמו התנועה הקיבוצית ומד"א. ההכרה בגופים המשלחים היא בסמכות האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון. ההכרה הראשונית ניתנת לתקופת ניסיון של שלוש שנים, ולאחר תקופה זו הארגון יכול לקבל הכרה כגוף משלח קבוע.

להפרדת תקנת שנת השירות מתנועות הנוער הייתה השפעה לא רק מחוץ לתנועות, אלא גם בתוכן. מנקודה זו והלאה נהנו תנועות נוער מתקציב שנת השירות רק אם אכן היה להן מסלול שנת שירות פעיל. תנועות נוער שעדיין לא מיסדו מסלול של שנת שירות, האיצו תהליכי פתיחה ומיסוד של מסלול זה.

לצד השינוי במספר הגופים המשלחים וצמיחתם של מסלולי שנת שירות נוספים היו לתקנת שנת השירות השלכות משמעותיות נוספות. מה שהיה עד אותה נקודה באחריות ובפיקוח עצמי של תנועות הנוער הפך להיות מובנה, מונחה ומבוקר על ידי הגופים התומכים בשנת השירות: משרד החינוך ומשרד הביטחון, על פי המוגדר בתקנה. תקנת שנת השירות הגדירה נהלים הנוגעים למספר תחומים: איתור ומיון המתנדבים, אופי המשימות והיקף שעות ההתנדבות, הכשרת מתנדבים לפני היציאה לשנת השירות ובמהלכה, ליווי מתנדבים במהלך שנת השירות והשתתפות בהוצאות אחזקה של המתנדבים.

היבט נוסף ומהותי אותו הגדירה התקנה הוא תחומי העיסוק של המתנדבים ומחויבותם להמשך שירות צבאי או לאומי. בנוסף הוגדר כי על המתנדב לעסוק רק בהתנדבות ולא בפעילות אחרת. כך נכתב בתקנה:

מתנדב בשנת שירות יקדיש את זמנו לטובת ההתנדבות ולא יעסוק בתקופת שנת השירות בכל עיסוק אחר כגון עבודה בשכר אצל צדדים שלישיים או לימודים במוסד אקדמאי או כל מוסד חינוכי אחר... המתנדב יצהיר על מחויבותו להתגייס לצבא ההגנה לישראל או לשרת בשירות לאומי עם תום ההתנדבות בשנת השירות. (תקנת שנת השירות, 2005).

התקנה הגדירה כי על מתנדב בשנת שירות לעסוק בשני תחומים לפחות מהתחומים הבאים: חינוך והדרכה בלתי-פורמלית במסגרת פעילותו הישירה של מוסד הציבור; חינוך והדרכה בלתי-פורמלית במוסדות הקהילה; הדרכת נוער חריג ובסיכון וקליטת עלייה; סיוע לימודי והדרכה בבתי ספר; פרויקטים קהילתיים; עיסוק חינוכי אחר (באישור המנהל).

נראה כי תחומי הפעילות החינוכית במסגרת שנות השירות בתנועות הנוער בשנים שקדמו לתקנה, הם אלה שהתוו את הדרך לתחומי ההתנדבות היום, ולמעשה הגדירו את מהותה וטיבה של תרומה לקהילה, לחברה ולמדינה.

אחריות ופיקוח בין-משרדי על שנת השירות
שנת שירות מהווה פרויקט לאומי, אשר שותפים לקיומו, אחזקתו וניהולו שלוש גורמים מרכזיים: האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון, משרד החינוך, והגופים המשלחים לשנות שירות.

האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון. הוקם עם הקמת המדינה, במטרה לשמש קשר בין הצבא, תנועות הנוער, הנח"ל והתנועות ההתיישבותיות. הוקם כאגף הנוער והנח"ל, ולימים שונה שמו. האגף ממונה על תחום הכנה לצה"ל (לרבות הגדנ"ע), מסלולי הנח"ל, המכינות הקדם-צבאיות ושנת השירות, וכן על מסלולי גיוס ייחודיים (למשל מסלולים תורניים, נח"ל חרדי, מתגייסי חו"ל).

פעילות האגף בתחום שנת השירות והמכירות מתבצעת על פי סעיף 36 בחוק שירות הביטחון, סעיף דחיית שירות (חוק שירות הביטחון, 1986). סעיף זה מאשר למשרד הביטחון לדחות את השירות הצבאי, בהתאם לתנאים של המשרד. בכל שנה מחליט משרד הביטחון יחד עם צה"ל על מספר המכסות לדחיית שירות. לאחר קביעת המכסות מתבצעת הקצאה לשנות שירות ולמכירות קדם-צבאיות. האגף פועל גם בנושאי תקצוב המכסות של דחיית הגיוס, אישור גופים משלחים ובקרה על המשימות בשנת השירות, על פי אישורן על ידי משרד החינוך, בהתאם לתקנה.

מינהל חברה ונוער. אגף שהוקם ופעל עד שנת 2020 כאגף של משרד החינוך. בשנת 2020 עבר ברובו למשרד להשכלה גבוהה והחינוך המשלים. על פי אתר האינטרנט של המינהל, האגף אמון על חינוך ערכי במערכת החינוך, חיבור אזרחי ישראל למורשת, תרבות, ציונות וארץ ישראל, חינוך לערכי הדמוקרטיה, חינוך למנהיגות ולמעורבות חברתית, תרומה לחברה ולסביבה. במסגרת זאת אמון מינהל חברה ונוער על תוכניות החינוך הבלתי-פורמלי, חינוך ערכי בבתי הספר, מועצות תלמידים ונוער, מסעות לפולין, טיולים במערכת החינוך, הכנה לשירות צבאי, התנדבות במסגרת דחיית שירות: שנת שירות, מכירות וכפרי סטודנטים, ועוד. (אתר מינהל חברה ונוער).

באשר לתחום שנת השירות, המינהל אחראי על אישור קבלת התמיכה של הגופים המשלחים על פי תקנת התמיכה, אישור תיקי המשימה של מסלולי שנת השירות, בקרה ופיקוח על שנת השירות במסגרת הגופים הנתמכים.

הגופים המשלחים. מוסדות ציבור וארגונים חינוכיים וחברתיים, אשר הוכרו על ידי האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון כגופים שמפעילים ומלווים מתנדבים הדוחים את גיוסם לצה"ל. הגופים המשלחים אחראים על איתור, מיון וגיוס המתנדבים, הכשרה

וליווי לפני השנה ובמהלכה, ריכוז הפעילות ההתנדבותית והנחיה, והשתתפות בהוצאת אחזקה של המתנדבים (מגורים, כלכלה, ביטוח, נסיעות).

מרבית הגופים המשלחים נתמכים על ידי משרד החינוך במסגרת תקנת התמיכה (תנועות הנוער וארגוני נוער). בנוסף לגופים אלה, ישנם גופים משלחים המוכרים על ידי משרד הביטחון אך לא נהנים מתמיכת משרד החינוך. בין גופים אלה נכללים מד"א, אות הנוער הבינלאומי, עמותת אתגרים והתנועה הקיבוצית. על אף שהתנועה הקיבוצית אינה נתמכת במסגרת תקנת התמיכה היא מהווה גורם משמעותי בשדה שנות השירות. כפי שתואר קודם לכן, מסלולי שנת השירות המוצעים למתנדבים במסגרת התנועה הקיבוצית הם רבים ומגוונים ומהווים תחרות אל מול שנות השירות בתנועות הנוער.

נוהל ההכרה והתמיכה במסלולי שנת השירות בתנועות הנוער ובארגונים השונים מתבצע בכל שנה. במסגרת זאת מאשר משרד החינוך את מספר המסלולים, את מספר המתנדבים ואת המשימות. בעבר היה אישור המשימות באחריות האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון, ולפני מספר שנים עברה האחריות במלואה למשרד החינוך.

לדברי חגי הרצל, מנהל תחום שנת השירות באגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון, המשרד היום מהווה רגולטור, על מנת לאפשר לקיים את מפעל שנת השירות, אך אינו אחראי על המתנדבים במהלך שנת ההתנדבות וטרם הגעתם לשירות הצבאי. נושא האחריות על מתנדבי שנת השירות היווה לאורך שנים תחום "אפור", והאחריות התחלקה בין הגופים כאשר לא הוחלט באופן ברור מי אחראי עליהם. בעקבות תהליכים ואירועים שקרו, בראשם האסון בנחל צפית (עשרה בני נוער ממשותפי טיול מטעם מכינה נהרגו כשנקלעו לשיטפון בנחל בדרום, אפריל 2018), פעל משרד הביטחון להסיר מעליו את האחריות על המתנדבים וכיום האחריות המלאה עליהם היא של הגופים המשלחים. (חגי הרצל, 2020).

לדברי אילן גזית, יו"ר ועדת שנת השירות במועצת תנועות הנוער, אסון צפית האיר והציף את סוגיית האחריות, ומשפיע על התנהלות המשרדים עד היום. לאור כך, הפיקוח והרגולציה ממשרד החינוך חשובים מאוד ותנועות הנוער מעודדות תהליכים אלה. (אילן גזית, 2020).

על אף הליך האישור של תיקי המשימה על ידי משרד החינוך, עדיין קיימת עצמאות רבה לגופים המשלחים בבחירה של מקומות ההתנדבות, אופי המשימות, המינון והחלוקה שלהן. תנועות הנוער בוחרות מדי שנה לעסוק במשימות לאומיות מגוונות, הנובעות מצרכי התנועות, האוכלוסיות והקהילות בהן פועלות הקומנות, ועל בסיס נושאים חברתיים. כל תנועה בוחרת את המשימות שלה, לפי ערכי התנועה וצרכיה. לאורך השנים נוצר לא אחת מתח סביב סוגיה זו, במקרים בהם משרד החינוך רצה להשפיע על משימות ההתנדבות שלא לרוחן של התנועות. בפועל, מכיוון שמדובר בתקנת תמיכה ולא בפעולה שמפעיל משרד החינוך עצמו, יש לו השפעה מסוימת על המשימות אך ההחלטה, הביצוע והניהול בידי התנועות עצמן.

בשנת 2015 הוקמה במועצת תנועות הנוער "ועדת שנת השירות", המאגדת את נציגי הגופים המשלחים ונציגים ממשרד החינוך. בראש הוועדה עומד אילן גזית, יו"ר תנועת המחנות העולים. הוועדה קמה לאור השינויים שהיו בשדה שנות השירות, ומתוך רצון להסדיר את התקנה ואת חלוקת התקציב (שינויים שנבעו גם בעקבות התקנה וגם בעקבות התרחבות שנת השירות דרך התנועה הקיבוצית, שאינה פועלת במסגרת התקנה). דרישת הוועדה הייתה להשוות את התקציב של מתנדב שנת שירות לתקציב של משתתפי המכינות הקדם-צבאיות, אשר היה כמעט כפול ממנו. דרישה זו טרם התקבלה.

בשנתיים הראשונות ליוותה הוועדה את המאבק התקציבי

סביב שנת השירות, בהמשך עסקה בטיפול בנושא מניעת אובדנות בתנועות הנוער והארגונים, וחיבור הנושא לגילאי 18–19 ותקופת שנת השירות. במסגרת זאת עוברים מתנדבי שנת השירות הכשרה של "שומרי סף" בנושא אובדנות, הכשרה המיועדת לאנשי טיפול או חינוך. כן עוסקת הוועדה בנושאים רוחביים נוספים הקשורים לשנת השירות בתנועות ובארגוני הנוער. בשנה האחרונה היא עסקה בשינויים המספריים בהיענות חניכי תנועות הנוער לשנת השירות במסגרת התנועות.

בשונה מוועדות אחרות במועצת תנועות הנוער, הייתה זו הוועדה הראשונה שפנתה גם לארגונים שאינם חברים במועצה. בשנתיים הראשונות של הפעילות כללה הוועדה את מרבית הגופים שמוציאים שנת שירות, והיום חברים בה בעיקר הארגונים החברים במת"ן, תנועות הנוער ומספר ארגוני נוער.

שינויים בתקנת התמיכה לשנת שירות

בין השנים 2005 ל-2015 גדל בהתמדה מספר המתנדבים לשנת שירות, והתקציב המוקצה לכך בתקנה נשאר זהה. לאורך השנים התחלק התקציב בין הגופים המשלחים על פי מספר המתנדבים ועל פי הפעילות.

בשנת 2017 עודכנה תקנת התמיכה בשנת השירות. השינויים המהותיים בתקנה המעודכנת נגעו למספר היבטים:

1. מספר המתנדבים והקבוצות (קומונות) בכל ארגון – בתקנה משנת 2005 נדרש כי קומונה תורכב מ-5 מתנדבים לפחות, יהיו לכל הפחות 20 מתנדבים ב-4 קומונות שונות, ביישובים שונים, כאשר שניים מהם לפחות בצפון או בדרום הארץ. בתקנה משנת 2017 עודכנו המספרים ל-74 מתנדבים לפחות, הפועלים ב-6 קומונות.
2. תפקיד רכז הקומונות, שעות הליווי וההכשרה – בתקנה משנת 2005 נדרש רכז בשליש משרה ובתקנה משנת 2017

רכז במשרה מלאה, המלווה את כל הקומונות של הארגון. בנוסף, הוגדר תפקיד מלווה קומונה לכל קבוצה, ושעות עבודה (8 שעות בשבוע, ליווי בתדירות של אחת לשבוע לפחות).

3. הכשרת מתנדבים – הארכת משך ההכשרה בשנה הקודמת לשנת השירות, 6 חודשים בשנת 2005 ו-12 חודשים ב-2017. הפחתת ימי ההכשרה בכניסה לתפקיד (ב-2005 14 ימי הכשרה וב-2017 כ-6 ימי הכשרה).

4. היקף שעות ההתנדבות – הרחבת שעות ההתנדבות הנדרשות (40 שעות בשבוע לפחות ב-2005, ו-52 שעות בשבוע לפחות ב-2017)

5. נוהל הגשת בקשה לתמיכה – שינוי מועד הגשת הבקשה (6 חודשים לפני שנת השירות ב-2005 ו-3 חודשים ב-2017), הוספת דרישה להגשת "תיק משימה" הכולל את התוכנית החינוכית ואת תוכנית ההתנדבות של הקומונה.

השינויים בתקנת התמיכה מעידים על התמסדות והתרחבות של מסלולי שנת השירות בתנועות השונות, על עלייה במספרי המתנדבים וכן על הרחבת הנדרש מהם בשנת ההתנדבות ובמהלך ההכשרה אליה.

שנת שירות בישראל 2020 – תמונת מצב

שנת השירות בתנועות הנוער איבדה מהייחודיות שאפיינה אותה בעשורים הראשונים לקיומה, משנות השבעים במאה העשרים ועד תחילת המאה ה-21. היום, בפני הצעירים הבוחרים לדחות את השירות הצבאי בשנה עומדות אפשרויות רבות.

הצעירים, מסיימי י"ב, מכנים היום את שדה שנת השירות כ"שוק". תחת המילה שוק הם מכלילים את התחרות בין הגופים